Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-04-02

TRN 2020–0040

Handläggare:
Ezrema Nuhanovic

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Skrivelse av Robert Johansson (S) om Situationen i Stockholms sjukvård hotar investeringar i vår region

Ärendebeskrivning

Robert Johansson (S) har den 21 januari 2020 lämnat en skrivelse till tillväxt- och regionplanenämnden om ”Situationen i Stockholms sjukvård hotar investeringar i vår region”. Tillväxt- och regionplaneförvaltningen har fått i uppdrag att svara på skrivelsen och har i sin beredning stämt av med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-04-02
Skrivelse av Robert Johansson (S), Situationen i Stockholms sjukvård hotar investeringar i vår region, 2020-01-29

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Skrivelse av Robert Johansson (S), Situationen i Stockholms sjukvård hotar investeringar i vår region, TRN 2020–0040, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i förvaltningens tjänsteutlåtande.

2. Paragrafen justeras omedelbart

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Robert Johansson (S) har lämnat till tillväxt- och regionplanenämnden en skrivelse om ”Situationen i Stockholms sjukvård hotar investeringar i vår region” där fyra frågor ställs angående vilken betydelse hälso- och sjukvårdens kvalitet har för regional attraktionskraft;

- Hur den nu rådande situationen i regionens sjukvård bedöms påverka Stockholmsregionens attraktionskraft, nu och i framtiden?
- Vilken effekt detta bedöms ha på företagsinvesteringar, nyföretagande och jobbskapande?
- Vilken effekt detta bedöms ha på möjligheten att motverka segregation och uppnå uppväxtvillkor med fokus på jämlik hälsa?
- Samt vilka underlag som ligger bakom förvaltningens bedömning i dessa avseende?

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen föreslår att skrivelsen av Robert Johansson (S) ska anses besvarad genom de svar som förvaltningen ger i tjänsteutlåtandet.

Bakgrund

Robert Johansson (S) har lämnat en skrivelse till tillväxt- och regionplanenämnden om situationen i Stockholms sjukvården hotar investeringar. I skrivelsen beskrivs det att primärvården larmat om bristande resurser, att akutvården påtalat problem med stängda vårdplatser som leder till kvalitetsproblem i välfärden samt att de som skulle vilja investera i regionen väljer att investera i andra regioner eller länder med liknande hälso- och sjukvårdssystem, med mindre akuta problem. Därav efterfrågas förvaltningens bedömning av vilken betydelse hälso- och sjukvårdens kvalitet har för regional attraktionskraft.

I skrivelsen ställer Robert Johansson (S) fyra frågor till tillväxt- och regionplanenämnden: 1. Hur den nu rådande situationen i regionens sjukvård bedöms påverka Stockholmsregionens attraktionskraft, nu och i framtiden? 2. Vilken effekt detta bedöms ha på företagsinvesteringar, nyföretagande och jobbskapande? 3. Vilken effekt detta bedöms ha på möjligheten att motverka segregation och uppnå uppväxtvillkor med fokus på jämlik hälsa? 4. Samt vilka underlag som ligger bakom förvaltningens bedömning i dessa avseende?

Överväganden
Visionen i den regionala utvecklingsstrategin, RUFS 2050 är att Stockholmsregionen ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion. För att möjliggöra visionen finns det i regionens utvecklingsstrategi fyra regionala mål mot 2050 en tillgänglig region med god livsmiljö, en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region, en ledande tillväxt- och kunskapsregion samt en resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp.

I skrivelsen ställs frågan hur den nu rådande situationen i regionens sjukvård bedöms påverka Stockholmsregionens attraktionskraft, nu och i framtiden. En viktig förutsättning för att uppnå visionen om att vara Europas mest attraktiva storstadsregion är en god samhällsservice. En god samhällsservice bidrar både till invånarnas livskvalitet och till god folkhälsa. Samhällsservicen är i sig en attraktionsfaktor och en god vård är en viktig del av samhällsservicen. I RUFS 2050 konstateras att Stockholmsregionens vård står inför stora utmaningar med en kraftigt växande befolkning och ett växande antal äldre. En kraftigt växande befolkning ställer stora krav på de aktörer som ska säkra tillgången till service. Därutöver är det en utmaning att tillvarata de möjligheter som den medicinska, medicintekniska och digitala utvecklingen ger.

Hälso- och sjukvårdens strategiska inriktning klubbades i dåvarande landstingsfullmäktige 2011 för att utveckla framtidens hälso- och sjukvård. Den strategiska inriktningen, ”Framtidens Hälso- och sjukvård 2025, Framtidsplanen” har ambition att utveckla sjukvården, införa ny teknik och digital utveckling i vården för att skapa fler vårdplatser och ge bättre vård till invånarna. Nulägesbeskrivning av Framtidens Hälso- och sjukvård, ”Framtidsplanen 2025” visar att hälso- och sjukvård är en dynamisk process i snabb förändring. Samtidigt visar nulägesbeskrivningen att målbilden för ”Framtidsplanen 2025”; förbättrad tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet samt hög effektivitet, är väl integrerad i styrningen av hälso- och sjukvården. Nulägesbeskrivningen av ”Framtidsplanen 2025” visar också att invånaren har fått möjligheter med en ökad tillgänglighet och valfrihet till vård genom en mångfald av vårdgivare. Vården har blivit säkrare och mer högkvalitativ.

Omställningen mot att vården i högre grad ska bedrivas utanför akutsjukhusen och att akutsjukhusen kan renodla sina uppdrag pågår. Dessa pågående uppdrag är en del av samhällsservicen, som i sig är en attraktionsfaktor och uppdragen bidrar till Stockholmsregionens attraktionskraft. Korrelationen mellan hälso- och sjukvården och regionens attraktionskraft tyder på att kunskapsutvecklingen i samhället, den digitala

utvecklingen och en förändrad patientroll kommer att ge ökade möjligheter att än mer förbättra kvalitet och patientsäkerhet. Behandlingar kommer i större utsträckning att kunna individanpassas och bli mer effektiva. Flera tekniska forsknings- och utvecklingsområden så som automatisering och artificiell intelligens, AI, kommer att påverka hälso- och sjukvården. För att säkra kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet sker en omställning mot nära vård och primärvård. Omställningen är också viktig för att säkerställa en sammanhållen vård och fungerande vårdövergångar mellan olika vårdgivare och vårdformer tillsammans med patienten.

Nulägesbeskrivning av framtidens Hälso- och sjukvård, ”Framtidsplanen 2025” visar att Region Stockholm är mitt i den digitala omsvängningen där automatisering och nya arbetssätt är en viktig prioritering i vården utifrån begränsade resurser. AI i vården kan innebära att medarbetare assisteras vid till exempel screening och diagnostik. Med nya tekniska lösningar blir vården allt mer platsoberoende och avancerad distansvård kommer att kunna ske i patientens hem.

Förvaltningen konstaterar därför att hälso- och sjukvården bidrar till Stockholmsregionens attraktionskraft, nu och i framtiden. Omställningen som sker för att möta nya behov och förväntningar från befolkningen samt utmaningar som hälso- och sjukvården står inför sker med hjälp av nya tekniska och innovativa lösningar.

I skrivelsen ställs även frågan vilken effekt läget i vården bedöms ha på möjligheten att motverka segregation och uppnå uppväxtvillkor med fokus på jämlik hälsa. I ”Läget i Stockholmsregionen 2019, uppföljning av RUFS 2050”, TRN 2019–0195 visar att trots att medellivslängden ökar i länet finns fortfarande betydande inomregionala skillnader mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner. Trots en generellt förbättrad folkhälsa förväntas en ökad efterfrågan på hälso- och sjukvårdstjänster framför allt på grund av den demografiska tillväxten. Den enskilt viktigaste bestämningsfaktorn för ohälsa och vårdbehov är befolkningens storlek och dess ålderssammansättning. Trenden med ökning av befolkningen i alla åldrar, men särskilt i åldersgrupperna över 75, och den ökade livslängden, leder till att fler utvecklar åldersrelaterade sjukdomar. Det kommer att påverka och öka vårdbehovet. Det ställer krav på god samordning mellan hälso- och sjukvård och kommunal vård, omsorg och hemtjänst. Det preventiva och det hälsofrämjande arbetet behöver öka. Riktade insatser för utsatta grupper med hög risk för ohälsosamma levnadsvanor och ohälsa behöver utvecklas så att varje behov tas om hand på ett optimalt sätt på rätt nivå. Tillgången till digital information kan också leda till förbättrade

strategier för prevention, ökad trygghet och kontinuitet för den enskilda patienten.

För att medellivslängden ska öka krävs att invånarna har förutsättningar för att leva hälsosamma liv med fokus på hälsofrämjande faktorer som exempelvis utbildning och inkomst. Även samhällets fysiska utformning och livsmiljön spelar stor roll för möjligheterna att leva hälsosamt längre. Insatser för en god och jämlik hälsa i länet behöver inkludera hela befolkningen men särskilda insatser behövs också för dem med störst behov.

Förvaltningen konstaterar att endast vårdens effekter för att motverka segregation och uppnå uppväxtvillkor med fokus på jämlik hälsa utöver det som anges här är svårbedömda.

I skrivelsen ställs också frågan vilken effekt situationen i sjukvården bedöms ha på företagsinvesteringar, nyföretagande och jobbskapande. Förvaltningen konstaterar att Stockholmsregionen är en region med mycket stark tillväxt och hög livskvalitet. Stockholmsregionen är ett nav för hela landet genom sin roll som motor för innovation och företagande, och sin särställning när det gäller kulturutbud och beslutsfattarfunktioner. Stockholmsregionen präglas av en långtgående jämlikhets- och jämställdhetssträvan och har också hög sysselsättning, en mycket god ekonomisk bas med ett mycket varierat och kunskapsintensivt näringsliv, många stora multinationella företag och en tydlig inriktning på grön tillväxt.

”Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljningen av RUFS 2050” visar på att även om det uppsatta målet för nyföretagande ännu inte nåtts så har de flesta av länets kommuner ett nyföretagande som är högre än riksgenomsnittet. En nyligen genomförd kartläggning av Företagarna ”Företagsfakta och näringslivets utmaning” visar att Stockholmsregionen är mer företagsammare än riket i helhet. Av länets befolkning är genomsnitt 32% företagare medan riksgenomsnittet är 29%. Samma kartläggning visar att 19 av 26 kommuner har högre andel företagare än 32%, medan 7 av 26 kommuner i länet har lägre. I samma kartläggning uppger länets företagare att de främsta tillväxthindren i Stockholmsregionen är svårigheter att finna lämplig arbetskraft 29%, tuff konkurrens 11%, höga arbetskostnader 12% samt lagar och myndighetsregler 5%.

Förvaltningen bedömer att vården som en del av den grundläggande samhällsservicen är en viktig grundförutsättning för regionens långsiktiga attraktivitet men att de tillväxthinder som företagen i regionen själva lyfter fram framför allt handlar om utmaningar inom andra områden.

Förvaltningen vill i detta sammanhang även lyfta fram att Stockholmsregionen ur ett internationellt perspektiv utvecklas mycket väl och placeras i den högsta 10-percentilen i många internationella rakningar och index. EU kommissionens EU:s Regional Competitiveness Index utnämnde i höstas Region Stockholm som Europas mest konkurrenskraftiga region, där hälsa och innovation särskilt lyftes upp som styrkeområden.

Underlag som ligger bakom förvaltningens bedömning är RUFS 2050, RUFS 2050 uppföljningen, ”Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljningen av RUFS 2050”, Företagarnas kartläggning ”Företagarfakta och näringslivets utmaningar” TRN 2020–0003, EU kommissionens Competitiveness Index, nulägesbeskrivning av Framtidens Hälso- och sjukvård, Framtidsplanen och underlag till långtidsutredningen Hälso- och sjukvården 2040, HS2040

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Ezrema Nuhanovic
Handläggare

Situationen i Stockholms sjukvård hotar investeringarna i vår region

En av Stockholmsregionens konkurrensfördelar är att vi kan erbjuda alla, såväl de som bor och arbetar som de som besöker vår region, stabila välfärdstjänster av hög kvalité. Ett exempel är en sjukvård som fungerar när man behöver den.

En stabil och väl fungerande välfärd av hög kvalitet innebär att innovatörer, entreprenörer, forskare, löntagare och studenter kan koncentrera sig på det de är bäst på, utan att störas av oro över närståendes behov av vård och omsorg. En stark och stabil välfärd är därmed en väsentlig tillväxtfaktor.

I flera år har primärvården i Stockholm larmat om bristande resurser vilket exempelvis lätt till svårigheter att få läkartid hos vårdcentraler. I akutsjukvården har man gång på gång påtalat problemet med stängda vårdplatser något som leder till köer på akuten och sjuksängar i korridorerna. Detta bygger på klart verifierbara fakta, däribland de egna mätningar över antal disponibla kontra beställda vårdplatser som Region Stockholm gjort.

Vi känner stor oro över att denna situation, utöver kvalitetsproblem i välfärden, också kan leda till att de som annars skulle vilja investera i vår region ”drar öronen åt sig” och i stället väljer att investera i andra regioner eller länder som har liknande hälso- och sjukvårdssystem, men mindre akuta problem.

Med anledning av ovanstående vill Socialdemokraterna få en redovisning av förvaltningens bedömning av vilken betydelse hälso- och sjukvårdens kvalitet har för regional attraktionskraft;

Hur den nu rådande situationen i regionens sjukvård bedöms påverka Stockholmsregionens attraktionskraft, nu och i framtiden?

Vilken effekt detta bedöms ha på företagsinvesteringar, nyföretagande och jobbskapande?

Vilken effekt detta bedöms ha på möjligheten att motverka segregation och uppnå uppväxtvillkor med fokus på jämlik hälsa?

Samt vilka underlag som ligger bakom förvaltningens bedömning i dessa avseenden?

Robert Johansson